

Věrní čtenáři,

při letošní dovolené v tuzemsku Vás pravděpodobně minou termíny: kryptek, flecktarn, marpat, vegetato či woodland. Ne však již to, co jména maskovacích vojenských vzorů označují. Voják, milicionář i tramp ve třetí čtvrtině minulého století do lesa zásadně oblékal khaki vzor 60 – jehličky. V čem potomci vyrůstali, to milují. Nikoli náhodou jsou dnes trička s ruským woodlandem dokonce módním hitem. Na podstatu a princip ochranného zbarvení upozornili původním termínem mimikry Wiliamové Spence a Kirby v roce 1817. V díle Introduction to Entomology poprvé popsali, proč se hmyz podobá rostlinám, na kterých žije. Snaha splynout, nevyčnívat, držet krok, případně i basu, plavat vždy s proudem, nikdy nebojovat sám, ladit s dobou, chytit správný vítr, konvertovat včas, vstoupit jen naoko, zkrátka a dobře vždy se přizpůsobit a přežít tak prakticky všechno... Není to náhodou popis české národní povahy? Rádoby přírodní oděv ve fázónách Tiger Stripe, CCE, Marpat Desert nebo US Multi Cam... napodobující vojenské výprodeje, může až evokovat, jistota je přeci kulomet, přípravu na osvojení si čehokoli napříště potřebného. Jak se asi hajluje po čínsku? Vážení přátelé, přeji Vám za všech okolností humorný nadhled a dostatek chytrých slov, vlastních i čtených

Libor Kalina

* * *

Josef Jelen

Stále se smráká
a stále chceme žít
I chůzi raka
je třeba pochopit

Pozpátku
dopředu pospíchá

Co si mám počít s přítomností

Kdo nám tak zamíchal
minulost s budoucností?

3 otázky pro Vojena Drlíka

Dne 28. června 2005 byl slavnostně otevřen Památník společně s první částí stálé expozice nazvané Moravské písemnictví 19. a 20. století. Vzpomenete si, jako tvůrce koncepce Památníku i libret jeho původních expozic, jakou největší překážku bylo před patnácti roky třeba zdolat?

Samo založení nového muzea se ukázalo jako velká překážka v zaběhnutém muzejním životě. A pochopitelně, všechno mělo být co nejlevnější a pokud možno zítra. K mému úžasu se ukázalo, že muzeum nemá žádné výstavní oddělení, ba dokonce snad ani netuší, že něco takového by mohlo existovat – expozice se ještě postavila díky profesionálům, ale první výstava se stala trpkým poznáním muzejní výstavnické reality, která se pohybovala na hranici amatérismu. Naštěstí se podařilo vytvořit mladý a pro práci nadšený kolektiv, takže jsme se za pochodu všichni leccos naučili a návštěvníkům v následujících letech ukázali – doufám – i něco zajímavého.

Svůj odborný zájem dělíte mezi hudbu, divadlo a literaturu. Co aktuálně převažuje?

Měl bych říci, že převažuje stáří, ale to by bylo trochu koketní. V posledních letech jsem se stal něčím, co bych nazval kulturní publicista. Nejsem ke své škodě nějak jednoznačně orientovaný, a tak je mým terénem 19. a 20. století – události i lidí. V červenci se v rámci brněnské akce Meeting představí ve starobrněnském klášteře další z mých panelových výstav, tentokrát s ženskými biografiemi (Šest žen). Zkrátka stále je co dělat.

Je pro Vás něco znepokojivého nebo alespoň zaznamenání hodného na současném tuzemském literárním provozu?

Musím se přiznat, že současný literární provoz vlastně neznám. Bohužel některé z bestsellerů mě nezaujaly a možná i odradily od chuti zkoušet to s dalšími. Dalo by se říci, že jako mnozí další mého věku trčím v minulosti.

PhDr. Vojen Drlík vystudoval filozofii, bohemistiku a dějiny umění na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Byl dlouholetým pracovníkem brněnského rozhlasu, v letech 1989–2004 dramaturgem operetního souboru Národního divadla v Brně a posléze do roku 2016 vedoucím Památníku písemnictví na Moravě. Je také předsedou Společnosti Johanna Strausse v České republice a mj. také ve vedení Německého kulturního spolku v Brně. V roce 2014 byl vyznamenán Cenou Jihomoravského kraje za literaturu.

V sítích literární soutěže

V knihovně brněnské Vily Löw-Beer se ve čtvrtek 21. května sešla odborná porota Skryté paměti Moravy, aby vybrala nejlepší ze soutěžních textů na téma Síť. Z celkového počtu 206 příspěvků, které vyhovely pravidlům, jich připadlo na I. kategorii (11–15 let) celkem 138, od starších soutěžících (16–19 let) porota posuzovala 68 povídek. Autoři nejčastěji reflektovali fenomén sociálních sítí, řada z nich však pracovala s tématem v metaforické rovině. Dokázali ztvárnit různé podoby sítí, jimiž je člověk provázán či svázán s okolním světem, ale také vazby, které si každý nese v sobě. Hodnotitele v čele s redaktorkou Českého rozhlasu Olgou Jeřábkovou potěšila vynalézavost mladších pisatelů. Prací, které zasluhují pozornost, se objevilo v obou kategoriích více, než může porota udělit cen, a proto se vedle laureátů rozhodla vyjádřit svou pochvalu ještě několika dalším autorům a tím je povzbudit k tvorbě.

Dosavadních třináct ročníků soutěže uzavíralo červnové slavnostní vyhlášení výsledků, na které jsou zváni soutěžící spolu s rodiči a učiteli. Letos se v Památníku písemnictví na Moravě slavnostní předávání cen uskuteční až v září spolu s vyhlášením patnáctého ročníku soutěže a jeho nového soutěžního zadání. Jména letošních finalistů budou v příštích dnech zveřejněna prostřednictvím tiskové zprávy a na webových stránkách Jihomoravského kraje a Muzea Brněnska.

(ap)

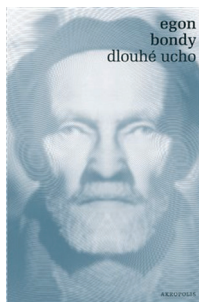

Odborná porota při hodnocení soutěžních příspěvků, zleva: Olga Jeřábková, Romana Macháčková, Tomáš Jeřábek a Libor Kalina

Tichá síla dokumentu

Záslouhou objektivů, dnes nedílné součásti mobilních telefonů, se stala fotografie masovým fenoménem. Přesto si její umělecká forma udržuje spolu s neodmyslitelnou dokumentární podstatou i ryze výtvarné poselství. Nakolik se to daří mladým fotografům, kteří cíleně míří proti povrchnosti nejdemokratičtější obrazové seberealizace, vypovídá aktuální výstava v rajhradském benediktinském klášteře. Vedle žijících klasiků české tvůrčí fotografie, jako jsou Roman Vondrouš nebo Jindřich Štreit, zde představují až do 5. července své práce také Tomáš Trojan, Jana Mašterová, Jens, Ivo Dvořák, Aladar, Renata Vaculíková, Maat, Daniela Janoušková, Petr Soldán, Rostislav Bouda, Jakub Hofhanzl, Lucie Dvořáková, Jaroslava Vítková, Radovan Mikula, Hanka Janíčková, Pavlína Novotná, Broňa Foller, Miroslav Kirinovič, Eva Bystrianská, Irena Babilonová, Iva Nyitrayová, Míša Kotrčková a Alena Česková. Pořadatelé jsou Institut PHOTOGENIA, Benediktinské opatství Rajhrad a Památník písemnictví na Moravě. (rdk)

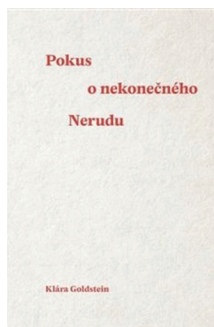
Konfrontační filozof Bondy

Nakladatelství Akropolis se za podpory MK ČR vrátilo k dílu Egon Bondyho. Próza *Severin* (1995) patří k jeho čtenářsky nejnáročnějším textům. Dílo je vystaveno na latinském textu *Vita Sancti Severini* z počátku šestého století doplněném o fiktivní dopisy sv. Severina jeho životní družce. Kapitulu přibližující osudy sv. Sidonia Apollinaris z Auvergne rozšiřuje Sidoniovo mystické vidění světa počítačových hackerů přelomu dvacátého a jednadvacátého století. Druhé knižní vydání po důkladné textové revizi odstranilo množství chyb znehodnocujících

první edici (1996). Také poslední Bondyho próza *Dlouhé ucho* (1997), dvě desetiletí považovaná za ztracenou, konfrontuje názory dávných myslitelů s dneškem a autorovými filozofickými reflexemi. V textu považovaném za Bondyho myšlenkovou závěť jde o příběh filozofa Lao-c', zakladatele taoismu. Sledujeme odchod Dlouhého ucha pryč od civilizace, nejprve do polobarbarských pohraničních končin a pak ještě dále až do horské divočiny, kde konečně nachází samotu, klid a smrt. Příběh je zpestřen mnoha staročínskými reáliemi, s nimiž byl autor dobře obeznámen, neboť poslední léta svého života se více než kdy předtím zabýval čínskou kulturou, filozofií a zejména taoismem. (ctrl)

Nerudý Neruda

Čtivou formou na pomezí odborné literatury a eseje přibližuje Klára Goldsteinová v publikaci *Pokus o nekonečného Nerudu* postavení Pabla Nerudy v české literární kultuře. Název je parafrází Nerudovy knihy *Pokus o nekonečného člověka* (Tentativa del hombre infinito) z roku 1926. Autorka soustředila dokumenty související s návštěvami chilského básníka v Československu, ozřejmující jeho vztahy s představiteli státu i kultury. Presentace Nerudy v českém prostředí vykazuje víceméně politickou motivaci a nepřiměřeně zúženou perspektivu, s níž se opakovaně vydávaly ty-

těž knihy, zatímco více než dvě třetiny Nerudova díla zůstaly stranou. Většina překladů Nerudy představuje i v kontextu jeho angažované tvorby problematickou otázku, neboť klíč k výběru textů byl motivován výhradně politickými aspekty. Také proto byla kvalita jednotlivých překladů svázána s požadavky kladenými na poezii po roce 1948. Sama dezinterpretující, představuje logické východisko pro další dezinterpretace. Neruda prezentovaný v Československu od konce 40. let je tak více než co jiného spíše konstruktem strážců ideové čistoty dobového oficiálního proudu literatury. A tento pokřivený a účelově vytvořený obraz zatím přežívá. (ctrl)

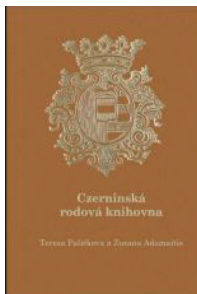
Raný brněnský Roman Ráž

Existuje řada relativně dostupných důkazů o tom, že velice plodný prozaik a scenárista Roman Ráž vstupoval do literatury publikováním veršů na stránkách časopisů *Dokořán*, *Host do domu*, *Nový život* a *Tvář*. Přesto svazek veršů s názvem *Pomačkané město*, který právě vydalo nakladatelství Akropolis, je vlastně autorovým básnickým knižním debutem. Tvoří jej především verše, které na počátku 60. let pod shodným názvem díky Milanu Uhdemu a Radimu Vašinkovi s úspěchem inscenovalo legendární brněnské divadlo poezie X-59. Rážovy básně z let 1953-1961 vesměs vypovídají o převládajícím

pocitu jeho generace v nelehké době reálného socialismu (ještě bez pokusu o „lidskou tvář“). Jsou tak vlastně stále živým dokumentem o tvůrčím úsilí mladých, kteří se šedé realitě bránili útekem do intimity pocitů lítosti a zklamání nad netečností a lhostejností příliš „rozumných“ lidí ve městě, které tenkrát bylo tak zdeformované, tak pomačkané... Autor pětadvaceti próz, patnácti televizních inscenací a řady rozhlasových her a seriálů se tak vrací ke svým čtenářům jako čerstvý poeta. (ctrl)

Zpracována další šlechtická knihovna

Publikace *Czerninská rodová knihovna* je výstupem projektu Czerninská rodová knihovna, její geneze, dějiny a skladba. Hlavní pozornost autorek Terezy Paličkové a Zuzany Adamaitis byla zaměřena na tisky pocházející ze 16. století, jichž bylo v dosud zpracované části fondu nalezeno 233 svazků. Dochovaná czerninská knižní sbírka je od roku 1780 součástí pražské knihovny hořínsko-mělnické sekundogenitury rodu Lobkowiczů. V roce 1928 byla vykoupěna československým státem a od té doby se nachází ve fondu Národní knihovny ČR v péči

Oddělení rukopisů a starých tisků. Uváděný soupis tisků je uspořádán abecedně dle autorů, anonymní díla jsou postavena v záhlaví pod svým názvem. Všechny jsou rovněž dohledatelné v databázi STT (Databáze prvotisků, starých tisků a map 1450–1800), kde mají podobu aktualizovaných záznamů. Řada exemplářů již také prošla digitalizací, snímky jsou zájemcům a badatelům dostupné přímo ze záznamů v databázi. K základní popisné části katalogu jsou připojeny rejstříky – autorský rejstřík, rejstřík tiskařů, nakladatelů a knihkupců, topograficko-typografický rejstřík, komentovaný rejstřík majitelů, jazykový rejstřík a signaturová koncordance původních czerninských a lobkowiczských signatur. (ctrl)

Muzejní víno - slzy a krev od Slavkova

Než se z výtečného mladého stane víno archivní, reálně hrozí, že bude vypito. Termín muzeální víno oproti tomu napovídá, že se může jednat o cosi starobylého a natolik klasického, že přichází v potaz přívlastek rurální. Zcela čerstvé muzejní víno ze znojemských sudů a tanků jistě ještě dostane svá hodnocení. Ostatně co odborník, a tím je každý révou odkojený Moravan, to nesnadno zpochybnitelný názor. Zaknihované jméno VIN DU BATAILLON na „sedmičkách“ spjatých čerstvě

s pobočkami Muzea Brněnska napovídá, nakolik se živá minulost a historie umí prolnout nejen s dějinným poučením, ale i s účinným marketingem. Ryzí rýnské slzy a šlechticky modrou krev s kořeny v Burgundsku záhy objeví návštěvníci muzejních expozic v Ivančicích, v Rajhradě, v Předklášteří, ve Šlapanicích, na pratecké Mohyle míru a v brněnské Löw-Beerově vile. Na zdraví všem příštím vítězům! (klk)

Rajhradské lilie

Že květy lilii ani zdaleka nemusí být pouze sněhově bílé, přesvědčí návštěvníky rajhradského benediktinského kláštera na pomezí června a července další ročník tradiční prezentace moravských pěstitelů. Stinné prostory klášterní křížové chodby a kaple nabídnou na několik dnů útočiště desítkám druhů pečlivě šlechtěných kultivarů, které charakterizuje opojná a typicky letní vůně, skautský základní tvar okvěti i v neposlední řadě široká paleta barevných valérů a kombinací. Výstavu, na které nebudou chybět ani objemná aranžmá, připravuje, organizuje a zaštiťuje specializovaná základní organizace Českého zahrádkářského svazu Brno Lilium, o. s., ve spolupráci s Benediktinským opatstvím. Reprezentativním květům se budou moci v Rajhradě návštěvníci Památníku písemnictví na Moravě obdivovat od 27. června, denně od 09.00 do 17.00 hodin, až do 6. července. (red)

Literka,

*Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Kláster 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 544 544 280*

Odpovědný redaktor: Libor Kalina

Vychází jedenáctkrát ročně, č. 6, ročník 14, 9. 6. 2020

MK ČR E 21218

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257